

2024-2025 URAP DÜNYA SIRALAMASI BASIN BİLDİRİSİ

Giriş

URAP (University Ranking by Academic Performance) Araştırma Laboratuvarı; 2009 yılında ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde Türk ve dünya üniversitelerini akademik performanslarına göre sıralamak amacıyla kurulmuştur. Kâr amacı gütmeyen bir kurum olan URAP'ta görev yapan elemanların tümü gönüllü olarak çalışmaktadır. URAP ekibi, üniversitelerimizin kendi performanslarını dünyanın önde gelen üniversiteleriyle karşılaştırabilmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir.

URAP Laboratuvarı, ilk yıllarda dünyada akademik performansı en yüksek olan 2000 üniversiteyi sıralamaktaydı. Dünya sıralamaları ilgiyle izlenmeye başlayınca, 2017'de sayı 2500'e çıkartıldı. URAP dünya sıralamasında 2020'den bu yana da 3000 üniversitenin dünyadaki yeri ilan edilmektedir. URAP 2024-2025 dünya sıralamasında, geçen yıl olduğu gibi makale ve atıf puanları hesaplanırken sadece etki değeri yüksek olan dergilerdeki makaleler (üst %75'lik dilim (Q1, Q2,

Q3)) sıralamaya dahil edilmiştir. Etki değeri en düşük olan son %25'lik dilime (Q4) giren dergilerdeki makaleler ile etki değeri sıfır veya henüz belirlenmemiş olan dergilerdeki makaleler değerlendirme dışında bırakılmıştır. Beş yıllık toplam doküman, AIT ve CIT göstergeleri için puanların hesaplanmasında ise daha önceki sıralamalarda yapıldığı gibi her üniversitenin tüm makale ve diğer dokümanları değerlendirmeye (Q4 dahil) alınmıştır. Bu sıralamada URAP Türkiye sıralamasında uygulandığı gibi 1000 ve daha fazla yazarlı makaleler de değerlendirmeye alınmamıştır. Preprint (ön baskı) makaleler ve aldıkları atıflarda değerlendirmeye alınmamıştır. URAP Laboratuvarı'nda hazırlanan URAP 2024-2025 dünya sıralamasında yer alan 3000 üniversitenin dünyadaki konumlarıyla ilgili sıralama tablosuna www.urapcenter.org adresinden ulaşılabilir.

Amaç ve Kapsam

URAP sıralamasının temeli; bilimsel üretkenlik ve akademik ürünlerin kalitesidir. Bu yıl, üniversiteler arasında en fazla bilimsel makale yayımlamış olan 3500 üniversite belirlenmiş ve URAP göstergelerine göre puanlanıp sıralanmıştır. En yüksek puanı alan 3000 üniversite açıklanırken Çin Bilimler Akademisi ve Rusya Bilimler Akademisi gibi devlet araştırma kurumları ve hastaneler sıralama dışında bırakılmıştır. URAP Dünya Sıralaması, tamamen açık ve güvenilir bilgi kaynaklarından toplanan objektif verilere dayanılarak oluşturulmaktadır.

URAP Dünya Sıralamasında Kullanılan Göstergeler

URAP Laboratuvarı'nda, dünyanın ilk 3000 üniversitesini sıralamak için 6 akademik üretkenlik göstergesi kullanılmıştır. URAP, akademik üretkenliğe odaklanan bir sistem olduğu için sıralamanın temelini üniversitelerin bilimsel yayınları oluşturmaktadır. Bilimsel yayınlarla ilgili bibliyometrik veriler Clarivate Analytics (önceki adıyla Thomson Reuters IP & Science bölümü) tarafından sunulan InCites™ veri tabanından elde edilmektedir. Yapılan yayınların niteliğini ve niceliğini göz önünde bulunduran göstergelere ek olarak, bir de “uluslararası iş birliği” göstergesi kullanılmaktadır. Kullanılan göstergelerin özellikleri aşağıda özetlenmiştir.

- ***Makale sayısı (Article)***

2023 yılında Web of Science tarafından taranan ve etki faktörü (Journal Impact Factor™ – JIF1) bakımından ilk %75’lik dilime giren dergilerde yayımlanmış makalelerin toplam sayısıdır. Bu gösterge, bir yükseköğretim kurumunun mevcut bilimsel üretkenliğini ölçmektedir.

- ***Atıf Sayısı (Citation)***

2019-2023 yılları arasında Web of Science tarafından taranan ve etki faktörü bakımından ilk %75’lik dilime giren dergilerde yayımlanmış tüm makalelerin aldığı toplam atıf sayısıdır. Bu gösterge, bir kurumun bilimsel üretkenliğinde kalitenin ne derece sürdürülebildiğini ifade etmektedir.

- ***Toplam Bilimsel Doküman Sayısı (Total Document)***

2019-2023 yılları arasında yayımlanan bilimsel dokümanların tümünün toplam sayısıdır. Bilimsel dokümanlar; bilimsel dergilerde yayımlanan makaleler, konferans bildirileri, akademik kitaplar, özetler, teknik raporlar gibi geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu gösterge, bir kurumun uzun süreli akademik üretkenliğini ölçmektedir.

- ***Toplam Yayın Etkisi (Article Impact Total - AIT)***

2019-2023 yılları arası 24 bilim alanında yayımlanan makale sayılarının, ilgili alandaki makale başına düşen atıf (MMMMMii) değerine göre ağırlıklandırılmış toplamını ifade etmektedir. Bu amaçla ilk aşamada; kurumun 24 bilim alanında gözlenen makale başına düşen atıf değerinin, o alanda dünya geneli için gözlenen makale başına düşen atıf değerine olan oranı hesaplanmıştır. Elde edilen oran o alanda yapılan yayın sayısı ile çarpılarak ağırlıklı yayın sayısı elde edilmiştir. Bu gösterge yardımıyla, yapılan yayınların kalitesinin ilgili alandaki dünya ortalamalarına bağlı olarak ölçülmesi amaçlanmıştır. Toplam yayın etkisi (TYE) değeri aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanmıştır (MMii: ilgili alandaki makale sayısı).

$$TYE = \sum_{i=1}^{23} \left(\frac{MBA_i}{MBA_{Dünya}} \right) * M_i$$

¹ Journal Impact Factor (Dergi Etki Faktörü) = ("2. yıl"da JCR tarafından"-1. yıl "da JCR tarafından"-1. yıl"da atıf yapılan bilimsel doküman yapılan toplam atıf sayısı) ÷ ("2. yıl "da atıf yapılan maddelerin toplam sayısı "-1. yıl "da atıf yapılan maddelerin toplam sayısı)

- **Toplam Atıf Etkisi (Citation Impact Total - CIT)**

2019-2023 yılları arası 23 bilim alanından alınan atıf sayısının ilgili alandaki makale başına düşen atıf değerine göre ağırlıklandırılmış toplamını ifade etmektedir. Bu gösterge yardımıyla, alınan atıfların kalitesinin ilgili alandaki dünya ortalamalarına bağlı olarak ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu değer aşağıdaki formüle göre hesaplanmıştır.

$$TAE = \sum_{i=1}^{23} \left(\frac{MBA_i}{MBA_{Dünya}} \right) * A_i$$

- **Uluslararası İş birliği (Collaboration)**

Bu gösterge bir kurumun uluslararası saygınlığını ifade etmektedir. 2019-2023 yılları arasında bir yükseköğretim kurumunun başka bir ülkede yer alan kurum veya kurumlarla yaptığı toplam ortak yayın sayısını göstermektedir.

Veri Toplama

Bu çalışmada kullanılan bibliyometrik veriler Clarivate Analytics'in Web of Science veri tabanı üzerine kurulu olan InCites™ ara yüzünden elde edilmiştir. Sıralama çalışmasının yapıldığı tarih itibarıyla InCites'ta yer alan kurumlar içerisinde öncelikle 4 yıllık lisans programına sahip olanlar tespit edilmiştir. Bu koşulu sağlayan yüksek öğrenim kurumları arasından 2019 yılında 50 ve daha fazla yayını bulunan üniversitelerin verileri işlenerek ilk 3000'de yer alan kurumlar ilan edilmiştir. Makale ve atıf etkinliği göstergesi için kullanılan 24 bilimsel alana ilişkin veriler de InCites ara yüzünden temin edilmiştir. URAP sıralamasında kullanılan 24 alan, Avustralya Yüksek Öğrenim Kurumu'nun Web of Science'ta taranan dergileri tasnif etmek için önerdiği disiplin taksonomisi içerisinde seçilmiştir.

Puanlama, Ağırlıklandırma ve Birleştirme

Uyguladığımız istatistiksel yöntemler, göstergeler için kullandığımız verilerin dağılımının normal olmadığını göstermiştir. Bu nedenle puanlar, medyan değerinin altında ve üstünde bulunan değerler iki grup halinde toplandıktan sonra doğrusal olarak hesaplanmıştır. Kullanılan göstergeler belirlenen bir grup uzmanın görüşleri doğrultusunda Delfi Sistemi kullanılarak ağırlıklandırılmıştır.

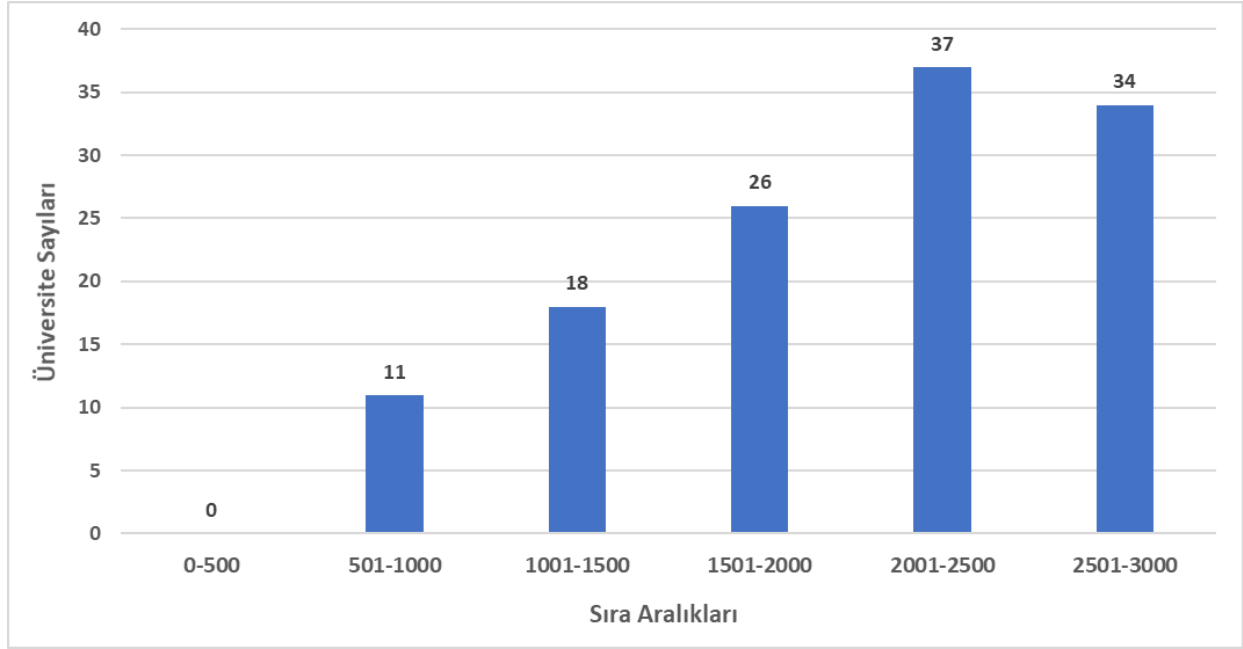
- Makale Sayısı: %21
- Atıf Sayısı: %21
- Toplam Doküman Sayısı: %10
- Toplam Yayın Etkisi: %18
- Toplam Atıf Etkisi: %15
- Uluslararası İş birliği: %15

ÜNİVERSİTELERİMİZİN DÜNYADAKİ DURUMU

Üniversitelerimizin çoğu, ilk dünya sıralaması 2003'te ortaya çıktıktan sonra sıralamalarda yükselmek ve dünyanın en iyileri arasında yer alabilmek için stratejiler belirlemektedir. Dünyanın önde gelen üniversitelerinin yayın ve atıf sayıları ile Türk üniversitelerinin yayın ve atıf sayıları karşılaştırıldığında aradaki farkın sanılandan çok daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer yandan Türk üniversiteleri; sadece URAP Dünya sıralamasında değil akademik performansa dayalı diğer dünya sıralamalarında da son yıllarda üst sıralara çıkamamaktadır. Bazı üniversitelerimiz ise geriye düşmeye devam etmektedir.

Türk üniversitelerinin sıralamalarda yükselmeyişinin en önemli nedeni etki değeri yüksek dergilerdeki (Q1, Q2 ve Q3) makale sayılarımızın yeterince artırılamayışı ve etki değeri en düşük dergilerdeki (Q4) makale sayılarımızın da azaltılamayışıdır.

URAP 2024-2025 dünya sıralamasında 500-1000 arasında yer alan 11 üniversitemiz vardır (Şekil 1). Bu yıl; Hacettepe Üniversitesi: 573, İstanbul Teknik Üniversitesi: 712, Ankara Üniversitesi: 760, İstanbul Üniversitesi: 813, Koç Üniversitesi: 862, Orta Doğu Teknik Üniversitesi: 881, Gazi Üniversitesi: 886, Ege Üniversitesi: 903, Atatürk Üniversitesi: 921, Yakın Doğu Üniversitesi: 977 ve İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa 985'inci olmuştur.

Şekil 1. URAP 2024-2025 dünya sıralamasında altı farklı sıra aralığında yer alan Türk üniversitelerinin sayıları

Üniversitelerimiz dünya sıralamalarına girebilmek ve dünyanın en iyi üniversitelerinin düzeyine yükselmek için çaba harcamaktadır. Ancak, URAP dünya sıralamasında maalesef 2016'dan bu yana ilk 500'e girebilen bir üniversitemiz kalmamıştır. Ayrıca, 2016'da ilk 1000'de 18 olan üniversite sayımızın 11'e düşmesi üniversitelerimizin yükselme çabalarının etkisiz kaldığını göstermektedir. Bu nedenle üniversitelerimizin daha fazla çaba göstererek etki değeri yüksek dergilerdeki makale sayılarını hızla artırmaları gerekmektedir. Ancak, üniversitelerimiz bunu Çin üniversiteleri kadar hızlı yapamamaktadır. Çin üniversiteleri, etki değeri yüksek dergilerdeki makale sayılarını sürekli artırmaktadır. Çin'in URAP 2024-2025 dünya sıralamasında; ilk 100'de 26, ilk 500'de 101, ilk 2000'de 365 ve ilk 3000'de 495 üniversitesi yer almıştır (Tablo 5 (0-1000)).

Çin Devlet Başkanı J. Zemin 1998'de, dünyanın en iyi üniversiteleri arasında bazı Çin üniversitelerinin de yer alması için bir proje başlatılmasını istemişti. Projeye 985 kod adı verildi ve en başarılı 9 araştırma üniversitesi ek bütçe ve ek kadrolarla desteklenmek üzere seçildi. O dönemde dünya üniversitelerini sıralayan bir kurum yoktu. Bu nedenle dünyanın en iyi üniversitelerini belirlemek ve bu 9 üniversitenin dünyadaki durumunu görebilmek üzere bir komisyon kuruldu. Komisyon üç yıl çalışıp bu 9 Çin üniversitesinin, dünyanın en iyi 300-500 üniversitesi arasında olduğunu belirledi. Bu çalışma geliştirilerek 2003'te Jiao Tong (ARWU) adı

altında ilk dünya üniversite sıralamasına dönüştürüldü. Çin'in bu 9 üniversitesi dünya sıralamalarında yükselerek ilk 100'e girmeyi başardı.

Bu 9 Çin üniversitesinin; URAP 2013-2014, 2021-2022, 2022-2023 ve 2023-2024 dünya sıralamasındaki durumu ile URAP 2024-2025 dünya sıralamasındaki durumu arasındaki önemli gelişme Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Çin'de 1998'de seçilen 9 araştırma üniversitesinin 2013-2014, 2021-2022, 2022-2023, 2023-2024 ve 2024-2025 URAP dünya sıralamalarındaki durumu

Üniversite	2013-2014	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Zhejiang University	56	15	10	7	5
Shanghai Jiao Tong Univ.	68	11	8	9	6
Tsinghua University	64	10	9	5	7
Peking University	51	22	17	12	10
Fudan University	93	45	37	28	22
U. of Sci. Tech. of China	136	62	52	29	26
Xi'an Jiaotong Univ.	221	63	55	42	32
Harbin Inst. of Tech.	191	75	68	49	41
Nanjing University	121	81	80	56	56

Tabloda görüleceği gibi 2001 yılında dünyada en iyi 300-500 üniversite arasında yer aldığı belirlenen 9 üniversitenin tümü, sıralamalarda yükselerek son 3 yıl boyunca ilk 100'de yer almıştır. Bu üniversitelerin en başarılı 3'ü olan Shanghai Jiao Tong, Tsinghua ve Zhejiang üniversiteleri son 3 yılda her zaman ve yükselme ivmesi kazanan Peking Üniversitesi de bu sene ilk 10'a girmeyi başarmıştır.

Çin'in başarısının ardından Rusya 2012'de, ilk 100'e 2020 yılında 5 üniversite sokmayı hedefleyen 5-100 projesini başlattı. Hükümet önce 15 ardından 21 araştırma üniversitesi belirledi. Ancak Rus üniversiteleri arasında URAP 2024-2025 dünya sıralamasında ilk 100'e girebilen olmadı. Tablo 2'de görüleceği gibi Rusya'nın ilk 100'e en yakın üniversitesi Lomonosov Moscow State Üniversitesi'dir. Rusya'nın ilk 500'de ise sadece 1 üniversitesi vardır.

Tablo 2. Rusya'nın 5-100 projesindeki araştırma üniversitelerinden URAP 2024-2025 dünya sıralamasında ilk 500'e girebilen 2 üniversitesinin 2013-2014, 2021-2022, 2022-2023 ve 2024-2025 sıralamalarındaki durumu

Üniversite	2013-2014	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Lomonosov Moscow State Univ.	140	249	264	244	315
Sechenov First Moscow State Medical University	-	769	612	486	-

Tablo 2'de görüldüğü gibi Rusya'nın en başarılı 2 üniversitesi olan Lomonosov Moscow State Üniversitesi ve Sechenov First Moscow State Medical University URAP dünya sıralamasında ilk 100'e bu yıl da girememiştir.

Üniversitelerimizin bilimsel makale sayısı 2010'dan bu yana az da olsa artmaktadır. Ancak, yıllardır etki değeri yüksek dergilerdeki makalelerimizin sayısı artmadığı gibi etki değeri düşük dergilerdeki makalelerin sayısı da azaltılamamıştır. Bu nedenle maalesef URAP dünya sıralamasında, ilk 500'e girebilen üniversitemiz kalmadığı gibi ilk 1000'deki üniversitelerimizin sayısı da giderek azalmıştır. URAP'ın 2010-2022 döneminde yaptığı, dünya sıralamalarına girebilen üniversitelerimizin toplam sayısı arttığı halde ilk 500'e girebilenin kalmayışı ve ilk 1000'e girenlerin de sayısındaki azalma eğilimi aşağıda özetlenmiştir.

1. URAP 2010-2011 dünya sıralamasında ilk 500'de 3 üniversitemiz (Hacettepe, İstanbul ve Ankara üniversiteleri) ve ilk 1000'de 20 üniversitemiz yer almıştır.
2. URAP 2011-2012 dünya sıralamasında ilk 500'de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ankara, Ege ve ODTÜ) ve ilk 1000'de 20 üniversitemiz yer almıştır.
3. URAP 2012-2013 dünya sıralamasında ilk 500'de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ege, ODTÜ ve Ankara üniversiteleri) ve ilk 1000'de yine 20 üniversitemiz yer almıştır.
4. URAP 2013-2014 dünya sıralamasında ilk 500'e 4 üniversitemiz girebilmiş (İstanbul, Hacettepe, ODTÜ ve Ege üniversiteleri) ve ilk 1000'deki sayı ise 19'a düşmüştür.
5. URAP 2014-2015 dünya sıralamasında ilk 500'e 4 üniversitemiz girebilmiş (ODTÜ, Ege, İTÜ ve İstanbul üniversiteleri) ve ilk 100'deki sayı ise 18'e düşmüştür.
6. URAP 2015-2016 dünya sıralamasında ilk 500'e 2 üniversitemiz girebilmiştir (ODTÜ ve

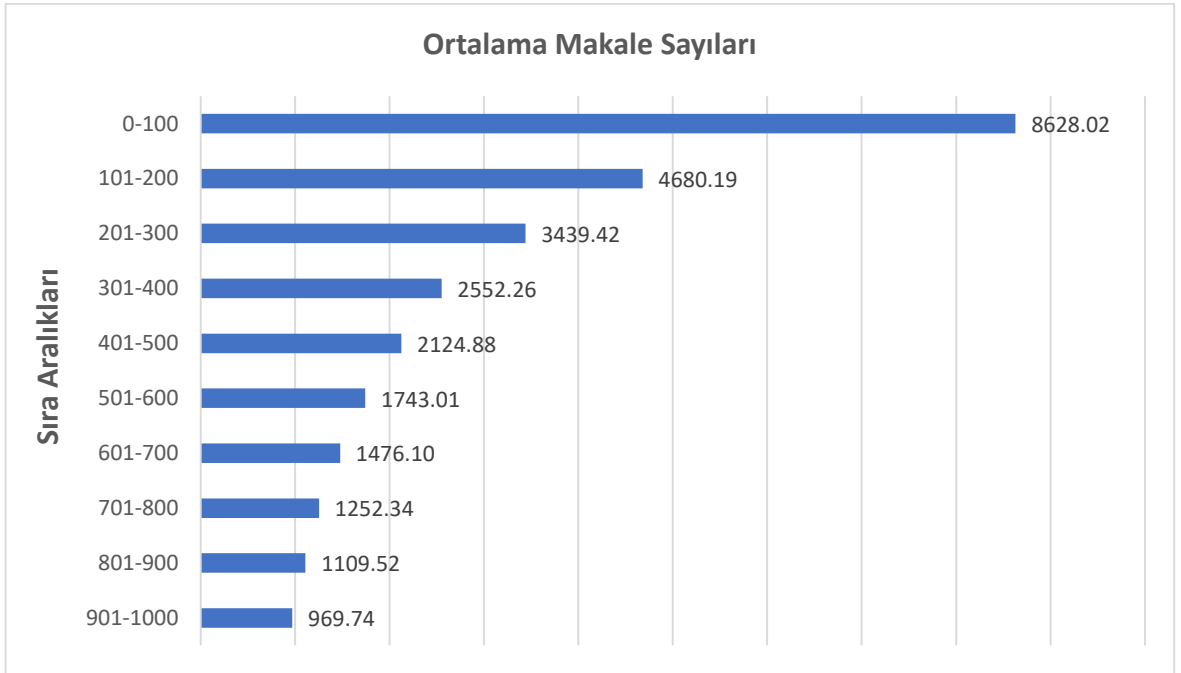
İstanbul Üniversitesi) ve ilk 1000'deki sayı yine 18'dir.

7. URAP dünya sıralamalarında; 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024 yıllarında ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur.
8. 2024-2025 URAP dünya sıralamasında da maalesef ilk 500'e yine hiçbir üniversitemiz girememiştir. İlk 1000'deki üniversitelerimizin sayısı ise 2011-2012 dünya sıralamasında 20 iken bu yıl maalesef sadece 11'de kalmıştır.

Ölçülebilir akademik performansın temel göstergeleri makale sayısı ve atıf sayısıdır. Bu iki gösterge, üniversitelerin sıralamalarda yükselmek için zaman içinde geliştirmesi gereken çıktılardır. Aşağıdaki veriler, bu göstergelerin Türk üniversiteleri ve dünyanın önde gelen üniversiteleri arasındaki büyük farkı göstermektedir.

Makale Sayısı

URAP sıralamalarında makale sayısı, üniversite bünyesindeki araştırmacıların belirli bir yılda Q1, Q2 ve Q3 grubu dergilerde yaptığı yayınların toplam sayısıdır. URAP 2024-2025 dünya sıralamasındaki ilk 1000 üniversite, 100'lük dilimlere ayrıldığında ortaya çıkan bir yıllık ortalama makale sayıları Şekil 2'de verilmiştir.

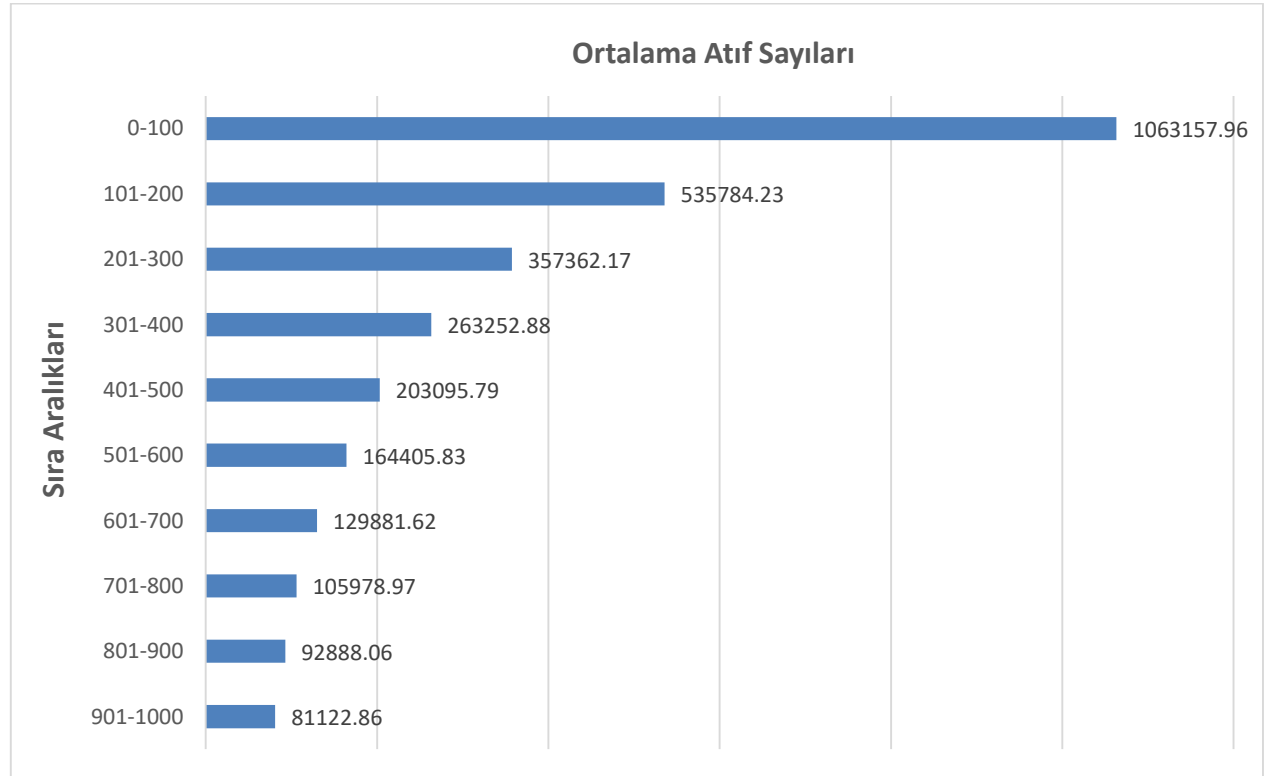
Şekil 2. URAP 2024-2025 dünya sıralamasında ilk 1000'deki tüm üniversitelerin 2023'de çıkardığı makalelerin ortalama sayıları (Q1, Q2 ve Q3 grupları ve maksimum 1000 yazarlı)

URAP sıralamasında 11 üniversitemiz 501-1000 aralığında yer almaktadır. Şekil 2’de görüleceği gibi bu gruptaki üniversitelerin 2023 yılında çıkardığı ortalama makale sayısı 969,74’tür. Dünyada ilk 100’e giren üniversitelerin 2023 yılındaki ortalama makale sayısı ise 8628,02’dir. Bu verilere göre ilk 100’deki üniversitelerin ortalama makale sayısı, bizim en iyi 11 üniversitemizin yer aldığı 901-1000 grubundaki üniversitelerin ortalama makale sayısının 8,90 katıdır. Bu durum, üniversitemizin bilimsel makale çıkarma hızını katlayarak artırmaları gerektiğini göstermektedir.

Bu 11 üniversite içinde dünyada 573’üncü sırada olan Hacettepe Üniversitesi’nin makale sayısı dünya ortalaması ile uyumlu olup Şekil 2’deki 401-500 makalelik dilime en yakın üniversitemizdir.

Atıf Sayısı

URAP sıralamalarında atıf sayısı, üniversitedeki araştırmacılar tarafından yayımlanan makalelerin son beş yılda aldığı toplam atıf sayısıdır. URAP 2024-2025 dünya sıralamasındaki ilk 1000 üniversite, 100’lük dilimlere ayrıldığında ortaya çıkan 5 yıllık ortalama atıf sayıları Şekil 3’te gösterilmektedir.

Şekil 3. URAP 2024-2025 dünya sıralamasında ilk 1000’deki üniversitelerin 2019-2023 dönemindeki 5 yılda aldığı toplam atıf sayılarının ortalaması

2024-2025 URAP dünya sıralamasında 501-1000 aralığında yer alan 11 üniversitemizin durumu incelendiğinde yayın sayısına benzer bir durumun ortaya çıktığı gözlenmektedir. Bu üniversitelerimizin toplam atıf sayılarının ortalaması yaklaşık 91.246'dır (makale başına düşen ortalama atıf sayısı 70,92). En yüksek atıf sayısına sahip olan Hacettepe Üniversitesi, bu yıl 573. sırada yer alarak ilk 500'e en yakın üniversitemiz olmuştur.

Bu verilere göre; mevcut durumda 701-800'lük dilimde olan bir üniversitenin 400-500'lük dilime yükselbilmesi için atıf sayısını yaklaşık 1,92 katına, 200-300'lük dilime yükselmesi için 3,37 katına, ilk 100'e girebilmesi için ise atıf sayısını 10,03 katına yükseltmesi gerekmektedir.

Atıf sayısı; makale sayısından farklı olarak, yapılan çalışmanın kalitesine bağlıdır. Atıf sayısının artması araştırmacıların kendileri tarafından değil çalışmalarının yer aldığı bilimsel çevre tarafından takdir edilmesi ile mümkündür. Bunu sağlamak için de aşağıdaki olanaklar değerlendirilebilir.

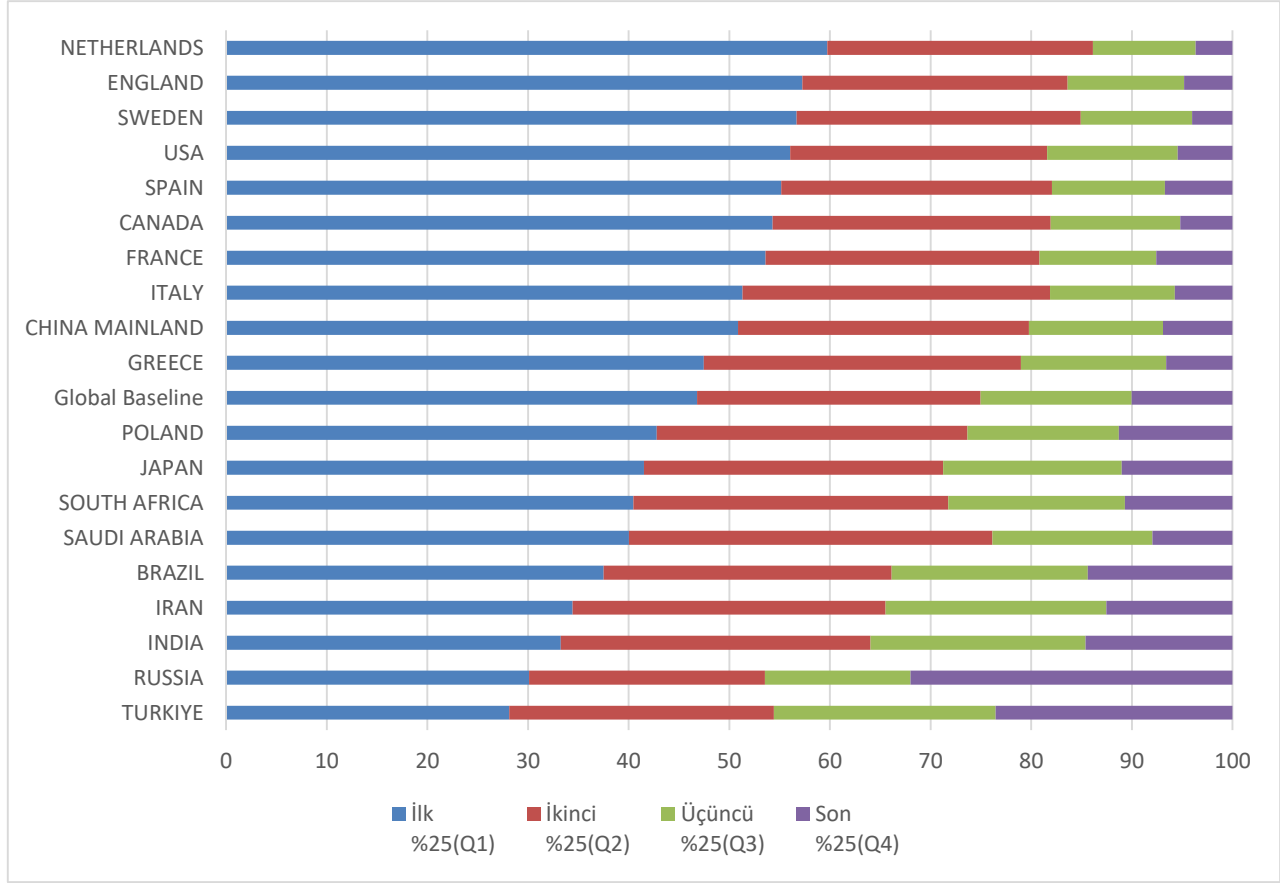
- Araştırmacıların, konferans ve çalıştaylara gönderilerek yapılan çalışmaların tanıtılmasının teşvik edilmesi.
- Üniversite yönetimlerinin; akademik kadrolara atama veya yükseltme aşamalarında adayların yayınlarının etki değeri en yüksek dergilerde (Q1 ve Q2) yayımlanmış olmasına özen göstermesi. Yayınları Q4 grubu dergilerde fazla olan adayların atanmaması, kadroda olan adayların ise Q1 ve Q2 grubu dergilerde yayın yapmaya kadar yükseltilmemesi.
- Yayın politikası olarak açık erişimi benimsemiş kaliteli dergilerde yapılacak yayınların teşvik edilerek araştırmanın görünürlüğünün artırılması.

Sonuç

Ülkemizde halkımızın üniversite eğitime çok önem verdiği bilinmektedir. Aday öğrencilerin ve velilerinin üniversite sıralamalarını yakından izlediği bilinmektedir. Sayıları 200'ü aşan üniversitelerimizin, sıralamalarda yükselmek için bilimsel yayınlarını artırma çabaları umut vericidir. Ancak maalesef bu yıl da üniversitelerimiz, URAP 2024-2025 dünya sıralamasında umulan yükselişi gösterememiştir. Bunun temel nedeni, aşağıda verilen tablo ve grafiklerde görüleceği gibi yayın ve atıflarımızın sayısının azlığıdır. Diğer neden ise maalesef çoğu akademisyenin makalelerini etki değeri düşük dergilerde yayınlanmaya devam etmesidir.

Tablo 3. 2019-2023 yılları arasında Türkiye kaynaklı makalelerin yayımlandığı dergilerin etki değerine göre ayrıldığı %25’lik dört dilime girenlerin oranının bazı ülkelerle karşılaştırılması

Ülke	Dünya ortalama sına göre Etki Değeri	İlk %25(Q1)	İkinci %25(Q2)	Üçüncü %25(Q3)	Son %25(Q4)
HOLLANDA	1.70	59.73	26.41	10.21	3.65
İSVİÇRE	1.67	56.68	28.23	11.07	4.01
ÇİN	1.51	50.88	28.89	13.34	6.89
SUUDİ ARABİSTAN	1.47	40.02	36.14	15.88	7.96
İNGİLTERE	1.47	57.27	26.35	11.58	4.8
KANADA	1.41	54.31	27.64	12.87	5.19
FRANSA	1.39	53.6	27.23	11.61	7.56
YUNANİSTAN	1.36	47.46	31.53	14.41	6.6
İTALYA	1.34	51.31	30.56	12.41	5.71
İRAN	1.31	34.43	31.11	21.93	12.53
GÜNEY AFRIKA	1.28	40.47	31.28	17.56	10.68
ABD	1.21	56.05	25.52	12.99	5.43
İSPANYA	1.21	55.15	26.92	11.2	6.74
POLONYA	1.08	42.78	30.89	15.03	11.31
JAPONYA	1.03	41.51	29.75	17.72	11.02
HİNDİSTAN	1.03	33.26	30.78	21.37	14.59
Global Baseline	1	46.79	28.19	14.99	10.03
BREZİLYA	0.91	37.53	28.59	19.51	14.38
TÜRKİYE	0.89	28.15	26.29	22.04	23.52
RUSYA	0.65	30.11	23.44	14.46	31.99

Şekil 4. 2019-2023 yılları arasında Türkiye kaynaklı makalelerin yayımlandığı dergilerin etki değerine göre ayrıldığı %25'lik dört dilime girenlerin oranının bazı ülkelerle karşılaştırılması

Son yıllarda ülkemizde bir yılda yayımlanan makalelerin toplam sayısının 46 bin civarında olması iyi bir gelişmedir. Ancak 2019-2023 döneminde yayımlanan Türkiye kaynaklı makalelerin sadece %28,15'i etki değeri en yüksek dilimdeki (%25'lik en üst dilim, Q1) dergilerde yayımlanabilmiştir. Dünya ortalaması %46,79 iken ülkemizde Q1 grubu dergilerdeki yayınların oranının %28,15 olması sıralamalarda bu yıl da geriye düşmemizin temel nedenidir.

Aynı dönemde bu oranlar; Hollanda'da %59,73; İngiltere'de %57,27; İsviçre'de %56,68; ABD'de %56,05; İspanya'da %55,15; Kanada'da %54,31; Fransa'da %53,09; İtalya'da %51,31 ve Çin'de %50,88 düzeyine ulaşmıştır. Türkiye kaynaklı makalelerin ise sadece %28,15'i etki değeri en yüksek dergilerde yayımlanabilmiştir. Bu nedenle Türk üniversitelerinin bilimsel yayınlarının atıf alma oranı dünyanın ortalamasının altına düşmüştür (Şekil 4). Türkiye kaynaklı makalelerin dünyadaki bilime katkısı ABD ve Avrupa üniversitelerine oranla bu yıl da çok düşük kalmıştır. Makalelerimizin Q1 grubundaki oranının dünya ortalamasının bile çok altında kalması, çoğu

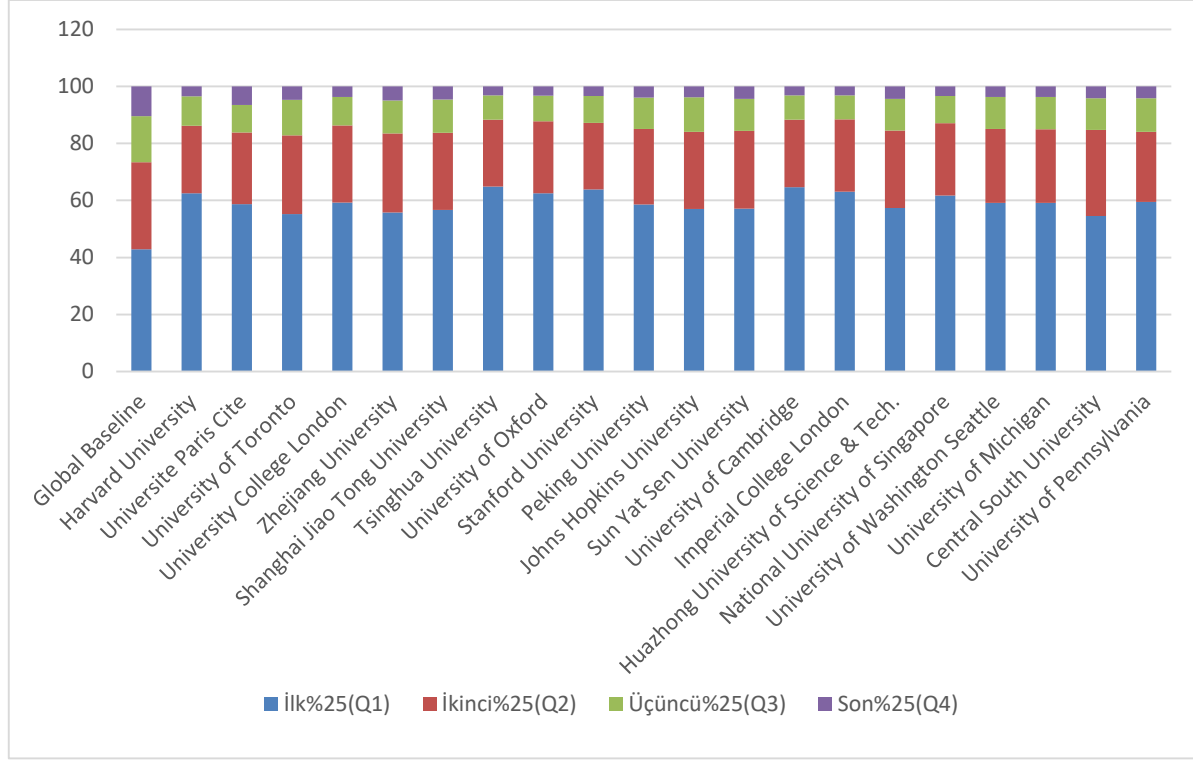
akademisyenimizin Q1 grubu dergilere değil Q4 grubu dergilere yöneldiğini göstermektedir (Tablo 3).

Şekil 4'te görüleceği gibi Türkiye kaynaklı makalelerin etki değeri en yüksek olan Q1 grubu dergilerde yayımlanan makale oranı maalesef bu yıl; Polonya, Güney Afrika, Suudi Arabistan, Brezilya, Hindistan ve Rusya gibi ülkelerin gerisinde kalmıştır. Bu durum, Türk üniversitelerinin çoğunun son yıllarda tüm dünya sıralamalarında gerilemesine neden olmuştur.

Dünya ortalaması etki değeri 1 iken, Türkiye'nin etki değeri 0,89'dur. Bu değer Hollanda'da 1.70; İsviçre'de 1.67; İngiltere'de 1.47; Fransa'da 1,39; Yunanistan'da 1.36; İtalya'da 1.34; İspanya'da 1,21 ve Polonya'da 1.08'tür (Tablo 3).

Tablo 4. URAP 2024-2025 dünya sıralamasında ilk 20'de yer alan üniversitelerin %25'lik dilime düşen makale oranına göre sıralaması (2019-2023 dönemindeki makaleler değerlendirmeye alınmıştır)

Dünya Sırası	Üniversite	İlk%25 (Q1)	İkinci% 25 (Q2)	Üçüncü %25 (Q3)	Son%25 (Q4)
0	Dünya Ortalaması	42.87	30.5	16.14	10.5
1	Harvard University	62.5	23.65	10.38	3.46
2	Universite Paris Cite	58.65	25.23	9.65	6.46
3	University of Toronto	55.2	27.65	12.4	4.74
4	University College London	59.29	27.03	10.02	3.65
5	Zhejiang University	55.76	27.78	11.47	5
6	Shanghai Jiao Tong University	56.65	27.06	11.66	4.62
7	Tsinghua University	64.9	23.44	8.53	3.14
8	University of Oxford	62.52	25.27	8.99	3.22
9	Stanford University	63.83	23.37	9.45	3.35
10	Peking University	58.59	26.51	10.92	3.98
11	Johns Hopkins University	56.98	27.05	12.12	3.85
12	Sun Yat Sen University	57.12	27.32	11.16	4.41
13	University of Cambridge	64.6	23.67	8.57	3.16
14	Imperial College London	63.11	25.32	8.44	3.14
15	Huazhong University of Science & Technology	57.35	58.35	59.35	4.39
16	National University of Singapore	61.74	25.32	9.54	3.4
17	University of Washington Seattle	59.12	25.92	11.26	3.7
18	University of Michigan	59.16	25.82	11.28	3.74
19	Central South University	54.51	30.24	11.07	4.19
20	University of Pennsylvania	59.52	24.51	11.8	4.17

Şekil 5. URAP 2024-2025 dünya sıralamasında ilk 20’de yer alan üniversitelerin %25’lik dilime düşen yayın oranına göre sıralaması (2019-2023 dönemindeki makaleler değerlendirmeye alınmıştır)

Tablo 4’te ve Şekil 5’te görüleceği gibi dünyanın önde gelen ilk 20 üniversitesinin, etki değeri en yüksek %25’lik dilimdeki dergilerinde yayımlanan makalelerinin oranı Tsinghua’da 64,9; Cambridge’de 64,6; Stanford’da %63,83; Londra Emperyal Koleji’nde %63,11; Harvard’da %62,5 iken ülkemizde sadece %28,15’tir.

Bu oranlar, Tsinghua Üniversitesi’nin etki değeri en yüksek dergilerde Türk üniversitelerinden 2,30 kat daha fazla oranda makale yayımladığını göstermektedir. Diğer bir deyişle Türk üniversitelerinin dünya sıralamalarında, Tsinghua Üniversitesi’nin yer aldığı bölgeye yaklaşabilmek için Q1 grubundaki makale oranlarını katlayarak artırmaları gerekmektedir. Türk üniversitelerinin etki değeri yüksek dergilere (Q1 ve Q2 grubu) yönelmeleri dünya sıralamalarında yükselbilmesini hızlandıracaktır.

Bu yıl yapılan URAP dünya sıralamasında, dünyanın ilk 3000 üniversitesi arasına 126 Türk üniversitesi girmiştir. Maalesef Türkiye’nin bu 126 üniversitesi arasında ilk 100’de, ilk 250’de ve ilk 500’de yer alabilen üniversitesi yoktur. İlk 1000’de ise sadece 11 üniversitemiz yer almaktadır. Bu durum, etki değeri yüksek dergilerdeki yayın sayılarımızın yeterince artırılmadığını göstermektedir.

Tablo 5. 2024-2025 URAP dünya sıralamasında ilk 100’de yer alan üniversitelere sahip ülkelerin ilk 100, ilk 250, ilk 500 ve ilk 1000’e giren üniversitelerinin sayıları

Ülkeler	0-100	0-250	0-500	0-1000
USA	27	55	97	151
CHINA	26	55	101	196
ENGLAND	6	17	25	46
AUSTRALIA	5	12	22	28
GERMANY	5	16	28	46
CANADA	4	10	18	26
NETHERLANDS	4	10	12	13
FRANCE	4	11	17	35
SWITZERLAND	2	7	7	8
SINGAPORE	2	2	2	3
DENMARK	2	4	5	5
HONG KONG	2	4	4	5
BELGIUM	2	2	7	8
ITALY	2	8	22	43
SCOTLAND	1	2	4	7
SOUTH KOREA	1	4	13	28
JAPAN	1	4	12	24
SPAIN	1	4	11	35
BRAZIL	1	1	6	19
SAUDI ARABIA	1	2	7	16
SWEDEN	1	5	10	12

Tablo 6. URAP 2024-2025 dünya sıralamasında dünyanın en iyi ilk 10 üniversitesinin göstergeler bazında puanları

Sıra	Üniversite	Ülke	Makale Puanı	Atıf Puanı	Toplam Bilimsel Doküman Sayısı Puanı	Uluslararası İşbirliği Puanı	Toplam Yayın Etkisi Puanı	Toplam Atıf Etkisi Puanı	Toplam Puan
1	Harvard University	USA	126	126	60	108	90	90	600
2	Universite Paris Cite	FRANCE	118.15	125	59	89	101.73	82.52	575.41
3	University of Toronto	CANADA	113.98	124.51	58.96	88.24	101.34	83.05	570.09
4	University College London	ENGLAND	111.89	124.68	57.56	87.8	102.74	85.17	569.85
5	Zhejiang University	CHINA	125	122.19	57.22	75.3	105.15	84.53	569.39
6	Shanghai Jiao Tong University	CHINA	123.02	121.74	57.22	75.35	103.94	83.61	564.89
7	Tsinghua University	CHINA	115.91	123.09	54.88	73.99	107	89	563.87

8	University of Oxford	ENGLAND	107.44	122.83	55.86	85.24	100.87	84.1	556.35
9	Stanford University	USA	106.72	123.72	55.48	79.09	101.82	87.14	553.96
10	Peking University	CHINA	115.43	118.56	54.57	73.6	100.48	82.74	545.38

Tablo 7. URAP 2024-2025 dünya sıralamasında en yüksek puan alan 10 üniversitemiz ve göstergeler bazında puanları

Sıra	Üniversite	Makale Puanı	Atıf Puanı	Toplam Bilimsel Doküman Sayısı Puanı	Uluslararası İşbirliği Puanı	Toplam Yayın Etkisi Puanı	Toplam Atıf Etkisi Puanı	Toplam Puan
573	Hacettepe University	62.16	77.51	37.75	49.06	60.83	49.3	336.61
712	Istanbul Technical University	57.17	69.15	32.97	45.73	59.81	48.52	313.34
760	Ankara University	57.8	69.29	34.77	45.96	54.64	44.26	306.71
813	Istanbul University	53.82	68.44	35.4	45.86	52.68	43.94	300.14
862	Koc University	49.62	66.46	30.21	46.48	54.66	47.7	295.13
881	Middle East Technical University	49.5	66.02	30.84	44.49	56.1	46.27	293.21
886	Gazi University	56.34	66.31	33.61	40.45	53.37	42.61	292.69
903	Ege University	54.57	65.79	32.79	42.6	52.63	42.1	290.48
921	Ataturk University	54.37	65.5	30.82	38.92	53.66	45.11	288.39
977	Near East University	45.79	63.79	27.95	46.47	52.24	46.22	282.46

Tablo 8. URAP 2024-2025 dünya sıralamasında en yüksek puan alan 10 üniversitemizin %25’lik dilimlerdeki yayın yüzdeleri (2019-2023 dönemindeki makaleler değerlendirmeye alınmıştır)

Üniversite	İlk%25(Q1)	İkinci%25(Q2)	Üçüncü%25(Q3)	Son%25(Q4)
Middle East Technical University	44.07	30.97	15.87	9.09
Global Baseline	42.87	30.5	16.14	10.5
Koc University	41.62	29	16.14	13.24
Istanbul Technical University	39.9	31.16	17.68	11.26
Near East University	38.35	29.49	15.16	17
Hacettepe University	28.23	27.47	22.39	21.91
Ankara University	27	26.96	22.34	23.7
Istanbul University	26.72	24.73	22.55	26
Ataturk University	25.24	26.92	24.7	23.14
Ege University	24.46	25.15	23.75	26.64
Gazi University	21.33	27.5	25.66	25.51

Türkiye’de ailelerin büyük çoğunluğu kendi olanakları ölçüsünde çocuklarının en iyi eğitimi alabilmesi için çaba sarf etmektedir. Üniversite eğitimi almak için 3,6 milyon lise mezununun 2024 yılında Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS)’na başvurması, toplumun üniversite eğitime verdiği önemin bir göstergesidir. Üniversitelerimizin sayısının 200’ü aşmış olması ve üniversite sıralamalarında yükselmek için çoğu üniversitelerimizin de yoğun çaba harcaması çok önemli bir gelişmedir. İlk üniversite sıralamasının 2003’te ortaya çıkışından itibaren halkımız, üniversitelerimizin dünyanın en iyileri arasına girmesini beklemektedir. Halkımızın üniversitelerimizin akademik performans düzeyini izlemesi ülkemizin geleceği açısından çok önem taşımaktadır. Üniversite yöneticileri ve akademisyenlerimiz, kendi üniversitelerinin dünyanın en iyileri arasına girebilmesi için bilimsel yayınlarının sayısını ve kalitesini artırmaları gerektiğinin bilincindedir. URAP Laboratuvarı’nın Türkiye ve Dünya üniversite sıralamalarının temel amacı, üniversitelerimizin ülke içindeki ve dünyadaki yerlerini görerek, geliştirmeleri gereken alanları belirlemelerine yardımcı olmaktır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü’nün URAP (University Ranking by Academic Performance) Laboratuvarı’nda yürütülen bu çalışmamız Teknik Kurul ve Danışma Kurulunun ortak ürünüdür. Teknik Kurulumuzda görev yapan Prof. Dr. Nazife Baykal, Prof. Dr.

Canan Çilingir, Prof. Dr. Ayşen Akkaya, Doç. Dr. Murat Perit Çakır, Doç. Dr. Cengiz Acartürk, Dr. İlker Koç, Dr. Melike Çağlayan, Dr. Murat Koçak, Dr. Ece Çağlayan, Buket Aran, Dr. Oğuzhan Alaşehir, Fatih Ömrüuzun, Çağatay Taşcı, Berna Tuncer, Enformatik Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Banu Günel'e ve Danışma Kurulumuzda yer alan Prof. Dr. Nusret Aras, Prof. Dr. Engin Ataç, Prof. Dr. Ülkü Bayındır ve Prof. Dr. Attila Aşkar'a teşekkür ederiz.

URAP 2024-2025 Dünya sıralamasının ülkemizdeki yükseköğretim kurumları, akademisyenler ve öğrencilerimiz için yararlı olmasını dileriz.

Prof. Dr. Ural Akbulut
URAP Koordinatörü